

Банк олімпіадних завдань
Українська мова та література
1 варіант

11 клас

Мова

Прочитайте текст та виконайте подані після нього завдання. Зверніть увагу: розділові знаки в реченнях пропущено.

(1)Що таке професійна придатність? (2)Це взаємовідповідність людини та її справи професії. (3)Так відповідність обов'язково має бути взаємною! (4)Адже професія може виявитися непридатною для людини як і людина неспроможна до якісного виконання регламентованих професією функцій.

(5)Як же з'ясувати наскільки придатна кожна конкретна людина до виконання конкретної роботи? (6)професійно цінні якості утворюють певну систему яка включає п'ять основних складових.

(7)Громадянські якості моральні риси людини як члена суспільства. (8)Існують професії спеціальності педагогічні юридичні медичні торговельні стосовно яких людина виявляється непридатною якщо ця група якостей в неї належним чином не розвинута.

(9)Ставлення до праці професії інтерес до певної діяльності. (10)якщо професія вимагає тривалої роботи наодинці без щоденного контролю за її виконанням йдеться про контролерів обхідників залізничних шляхів важливою стає така риса як відповідальність.

(11) Працездатність. (12)Зрозуміло що такі якості як глибина розуму та його гнучкість не завадять у кожній професії. (13)Але певні професії вимагають конкретних якостей самодисципліни розвинутого самоконтролю ініціативності активності. (14)Працездатність забезпечується також станом здоров'я фізичною витривалістю.

(15)Особисті спеціальні здібності. (16)Це якості які є важливими для конкретної роботи. (17)Налаштувальник музичних інструментів не може обійтися без тембрового слуху водій транспортних засобів без стійкості до дії монотонних подразнювачів.

(18)Знання навички досвід.

(19)Можна зробити висновок що абсолютна профпридатність не може сформуватися в людини до того як вона практично включиться у професійну підготовку та професійну діяльність. (20)Проте деякі складові придатності громадянські якості ставлення до праці загальна працездатність можуть і навіть повинні бути сформовані заздалегідь (За Є. Климовим).

1. Головна думка тексту:

А Відповідність людини та професії має бути взаємна.

Б Рівень придатності людини до виконання конкретної роботи можна з'ясувати.

В Необхідно вже зараз готувати себе до майбутньої професії.

Г Профпридатність не може сформуватися до того, як людина практично включиться у професійну діяльність.

2. Визначте стиль і тип тексту. Відповідь обґрунтуйте.

3. Запишіть номер речення, ускладненого дієприкметниковим зворотом.

4. Запишіть номер речення, що містить узагальнювальне слово при однорідних членах речення.

5. Запишіть номер речення, що містить невідокремлену прикладку.
6. Запишіть номер безсполучникового речення.
9. Запишіть номери складнопідрядних речень. Укажіть їх вид.
10. Стисло викладіть власні роздуми у формі щоденникових записів щодо таких питань (*на вибір*):
 - Рівень сформованості у вас складових професійної придатності щодо обраного фаху;
 - Рівень вашої обізнаності з вимогами, які висуває обраний вами фах;
 - Ваше ставлення до кількаразової зміни здобутої замолоду професії упродовж життя. (12б.)

Українська література

1. Установіть відповідність між назвою та жанром твору (5 б)

«Ніч... а човен - як срібний птах!»	любовна елегія
«Київ - традиція»	вірш-реквієм
«Річний пісок»	мариністична мініатюра
«Пам'яті тридцяти»	сонет
«Для вас, історики майбутні»	футуристична поезія вірш-медитація

2. Установіть відповідність між письменником і причетністю його до певного літературного угруповання (5 б)

М. Хвильовий	«Нова генерація»
Є. Плужник	«ВАПЛІТЕ»
М. Зеров	«МАРС»
М. Семенко	Школа «неокласиків»
П. Тичина	«Гарт»
	«Музагет»

3. Установіть відповідність між псевдонімом та справжнім ім'ям письменника (5б)

Джеджалик	Кандиба
Кантемирянин	Плужник
Панас Мирний	Губенко
І.Карпенко-Карий	Фітільов
М. Хвильовий	Франко
Олександр Олесь	Рудченко

4. Дайте визначення авангардизму. Які його напрями ви знаєте, на чому акцентує увагу кожен із напрямів?

5. Які живописні твори перегукуються з поезіями П.Тичини (проведіть паралель: назва вірша-назва картини, її автор). Опишіть одну з них.

6. Які питання порушувалися в літературній дискусії 1925-1928 рр.

(15 б.)

7. Напишіть акварель за мотивами вивченої поезій 20-х рр. ХХ ст.

(12 б.)

Мова

**Прочитайте текст та виконайте подані після нього завдання.
Зверніть увагу: розділові знаки в реченнях пропущено.**

(1)Що таке читач? (2)Передовсім це людина яка знає що існує саме поняття книжки. (3)Якщо уявити що люди просто сидять перед телевізором а багато таких є не читають газет журналів не виходять в Інтернет то для них читання і загалом книжка є чимось незвичним. (4)Якщо немає такого поняття як людина може захотіти щось прочитати?

(5)Я не хочу жити у країні дурнів. (6)Стати розумною людиною тільки на читання газет журналів Інтернету та переглядах телебачення неможливо. (7)Книжка це непростий інструмент. (8)На перший погляд книжка така ж як журнал у якому теж є друковані знаки. (9)Насправді ж книжка включає зовсім інші частини головного мозку. (10)Про це є дослідження і не сьогоднішні. (11)Книга включає механізми само ідентифікації людини. (12)Вона допомагає зрозуміти хто ти в цьому світі де існує Київ Україна і нащо. (13)Цього без книги не дізнаєшся не лише інформацію а її тлумачення й викликані нею почуття й переживання передають подані в книзі друковані знаки. (14)Будь-який медіа-продукт це також набір знаків але влаштованих за принципом калейдоскопа. (15)Ти його перевернув і там склався якийсь інший візерунок. (16)А от книжка починає випробувати тебе. (17)Ти власний досвід уже зіставляєш із ситуаціями запропонованими книгою. (18)І це не обов'язково художня література це також філософія історія. (19)Ці механізми включають поза твоєю волею. (20)Тож коли люди не читають у своїй масі то це вже небезпечне суспільство (За К. Родиком).

1. Головна думка тексту:

А Книжка – непростий інструмент.

Б Суспільство, яке складається з людей, які не читають, небезпечне.

В Стати розумним лише на читання газет, журналів, Інтернету неможливо.

Г Книга включає механізми самоідентифікації людини.

2. Визначте стиль і тип тексту. Відповідь обґрунтуйте.

3. Запишіть слова стосовно книжки, ужиті в тексті в переносному значенні.

4. Виписіть слова , які стосуються ЗМІ (медіа).

5. Доберіть і запишіть 4 складних слова із коренем медіа-.

6. Виписіть слова, які є термінами.

7. Запишіть номери речень, у яких між підметом і присудком потрібно поставити тире.

8. Запишіть номери речень, ускладнених дієприкметниковим зворотом.

9. Запишіть номери складносурядних речень.

10. Запишіть номери простих речень, які містять складений дієслівний присудок.

11. Запишіть номери речень, ускладнених вставними словами або словосполученнями.

12. Складіть у публіцистичному стилі та запишіть висловлювання на одну з тем. Використайте у висловленні метафору, метонімію та гіперболу.

- *Чим небезпечне суспільство, громадяни якого не читають книжок?*
- *Чому книжку називають змаганням душі і артилерією думки?*
- *Чому книжку називають вихованням людського розуму всім людством? (12 б.)*

Українська література

I. Висловіть та обґрунтуйте свою думку. (15б.)

1. Омелько Кайдаш – трагічний чи комічний персонаж повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»?
2. Чи може служити родина Балашів із повісті І.С. Нечуя-Левицького «кайдашева сім'я» прикладом для наслідування?
3. Чи можна вважати Чіпку Варениченка із роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» шукачем правди і справедливості?
4. Багато читачів зауважують, що українська література ХІХ ст. менш тематично та жанрово різнобарвна, ніж європейська та навіть російська літератури. Чи згодні ви з таким твердженням? Якщо так, то доведіть свою думку та поясніть причини такого явища.
5. Якби вам запропонували вибудувати ступінчасту піраміду совісті й розташувати на ній героїв роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», кого б ви помістили на самому вершечку цієї піраміди? Чому?

II. Дайте лаконічні, але аргументовані відповіді на питання. (15б.)

1. Як звали діда й прабабу Чіпки Варениченка за батьківською лінією? Як відгукнувся цей генетичний спадок у характері та в домі Чіпки?
2. Хто й кого називав «колосальним всеобіймаючим оком» Правобережної України? Чому?
3. Хто і про що відгукнувся так: «...будинок з багатьма прибудовами і надбудовами, зробленими неодноразово і не за строгим планом». Чому?
4. Дайте чітке визначення такому мистецькому напрямку, як реалізм.
5. У якому творі Г.С.Сковороди висловлена ідея «сродної праці»? В чому суть цієї ідеї? Чи актуальна вона для нашого часу і для вас особисто?

9 клас

Мова

Прочитайте текст та виконайте подані після нього завдання. Зверніть увагу: розділові знаки в реченнях пропущено.

(1) Чому люди пліткують? (2) Чому чудово розуміючи наскільки це негідно й негарно вони однаково критикують та осуджують одне одного?

(3) Не судіть і не судимі будете сказано у Євангелії. (4) Не чорніте одне одного закликає Коран. (5) Подібну думку висловлено в Талмуді Не судіте ближнього до того як опинитеся на його місці. (6) Принцип буддизму такий Усе не погане й не гарне воно просто є.

(7) Отже відмова від осуду життєвий принцип покладений в основу багатьох духовних традицій. (8) Це передумова злагоди між людьми не судити значить погоджуватись із несхожістю між людьми та відмінностями в їхніх поглядах.

(9) Осуд завжди спричиняється страхом і саме страхом він безперервно живиться. (10) Відмова від осуду означає свідоме подолання страху який породжує упередженість ворожість і агресивність. (11) Приймавши позицію не осудження людина стверджує відразу три духовні цінності толерантність визнання і любов.

(12) Неосудження навчає і привчає розуміти приймати й поважати не лише інших людей а й самого себе. (13) Саме ця думка висловлена в другій заповіді Возлюби ближнього твого як самого себе. (14) Неосудження найкращий ключ до само розуміння та взаєморозуміння (За П. Гур'є).

Будьте уважні! У завданнях може бути одна або кілька правильних відповідей.

1. Лексичне значення слова *толерантність* таке:

А здатність людини емоційно відповідати на переживання інших

Б спроможність успішно взаємодіяти з іншими людьми в системі міжособистісних відносин

В відповідна умовам дійсності поведінка та діяльність

Г терпимість до чужих думок, поглядів, вірувань, поведінки

2. Укажіть номери речень, які містять синоніми.

3. Запишіть номери речень, у яких між підметом і присудком потрібно поставити тире.

4. Запишіть номери речень, ускладнених дієприкметниковим зворотом.

5. Запишіть номери речень, які містять узагальнювальне слово при однорідних членах речення.

6. Запишіть номери складносурядних речень.

7. Випишіть речення 7 і поставте в ньому розділові знаки.

8. Пригадайте і запишіть 5 фразеологізмів, які походять з Біблії.

9. Позначте рядок, у якому всі слова не вживаються без НЕ:

А не/стримний, не/зугарний, не/економний, не/мічний;

Б не/мовля, не/нависництво, не/хлюйство, не/рушимість;

В не/вдаха, не/нажера, не/здара, не/роба;

Г не/одмінно, не/мічно, не/ослабно, не/приховано.

10. Складіть у публіцистичному стилі та запишіть роздум на одну з поданих тем:

- Толерантність – дитя сили, агресивність – плід слабкості розуму.
- Толерантність – не байдужість.
- Ножем так гострим не пораниш, як пліткою у душу вразиш. (12б.)

Українська література

I. Бліц-запитання

1. Назвіть живописні полотна та їх авторів, на яких зображено весільне дійство.

2. Дайте визначення таким поняттям:

- апокрифи;
- устав та напівустав;
- патерик;
- притча.

II. Доведіть, що літературна балада споріднена з фольклорною (на прикладі вивчених балад).

III. Зобразіть графічно «дерево фольклору», присвятивши кожному жанрові свою гілку. Доберіть приклади творів до кожної гілки.

8 клас

Мова

Прочитайте текст та виконайте подані після нього завдання.

(1)Що таке доброта? (2)Як відрізнити її від удаваної лагідності та завченої люб'язності?

(3)Виділяють сім основних складників доброти: співчутливість, чуйність, доброзичливість, щедрість, шанобливість, вірність і вдячність.

(4)Доброта живе в кожному з нас. (5)Як можна запустити «ланцюгову реакцію» доброти? (6)Для цього досить вчасно сказаного слова підтримки або простягнутої руки допомоги. (7)Скажи добре слово. (8)Запропонуй склянку води. (9)Пропусти в черзі літню людину. (10)Посміхнися стомленому водієві автобуса. (11)На такі «сигнали» доброти обов'язково відгукнуться.

(12)Не варто відповідати зауваженням на зауваження, криком на крик, агресією на агресію. (13)Будьмо уважними, чемними та добрими! (14)Доброта – ознака внутрішньої сили й душевної гармонії (З журналу).

1. Запишіть номери простих двоскладних речень.

2. Запишіть номер речення з дієприкметниковим зворотом.

3. Запишіть номер речення, що містить узагальнювальне слово при однорідних членах речення.

4. Доберіть синоніми до слова *люб'язність*.

5. Доберіть антонім до слова *щедрість*.

6. Випишіть складне слово, розберіть його за будовою.

7. Випишіть слово іншомовного походження, яке пишуть за правилом «дев'ятки».

8. Позначте рядок, у якому всі слова пишуть з апострофом:

А сузір'я, м'який, морквина, підязичний;

Б пів'язика, повітря, в'юнитися, з'явитися;

В Валер'ян, Вячеслав, Святослав, Лук'ян;

Г ад'ютант, з'юрмитися, матір'ю, черв'як.

9. Із поданих словосполучень вибрати ті, які можуть бути фразеологізмами, скласти з ними речення.

1. Білий папір, біла сорочка, біла ворона. 2. Перша ластівка, перша лекція, перша книжка. 3. Пастки корів, пастки задніх, пастки овець. 4. Народна пісня, лебедина пісня, авторська пісня.

10. Письмово розкрийте значення одного з висловів *Добре слово – ліки для душі*.

- Якщо хочеш мати друзів, будь добрий і терплячий.
- Людське милосердя починається із сім'ї.
- Ознака доброти – уміння порадіти за інших. (12б.)

7 клас
Українська мова

1. Підберіть прикметники до іменників: *пони, Токіо, кольрабі, леді, біль, путь.*
2. Утворіть просту і складену форму найвищого ступеня порівняння прикметників *дорогий, поганий, відважний.*
3. Провідмінійте кількісний числівник 236.
4. Утворіть і запишіть *шість* неозначених займенників.
5. Поясніть значення поданих слів, складіть із ними словосполучення.
Галузка, макітра, булава, шати.

(15б)

II. Уявіть ситуацію: вас повинні представити ще незнайомій людині. Складіть невелику розповідь про себе (8-10 речень). Який тип мовлення називається розповіддю.

(10+2б)

Українська література

I. Дайте коротку відповідь. (14б.)

1. Хто про що сказав?
«... ніби розсіпане намисто з перлів, що перекочуються з місця на місце й мерехтять, приваблюючи своїм блиском». (2б.)
2. У чому полягає своєрідність будови коломийок? Проілюструйте прикладом. (2б.)
3. Який художній засіб яскраво виражений у рядках? (2б.)
Стоїть явір над водою, в воду похилився.
На козака пригодонька – козак зажурився.
4. Яку церемонію щороку проводив Захар Беркут перед початком копних зборів? Розкрийте її символічний зміст. (2б.)
5. Назвіть:
А) види мистецтва (2б.)
Б) функції мистецтва (2б.)

6. Іван Франко мав близько ста псевдонімів та криптонімів. Назвіть деякі з них (не менше 4). (2б.)

II. Установіть відповідність. (8б.)

1.

А) «Беркути додержують слова навіть ворогові й зрадникові»	1	Мирослава
Б) «Усе ж таки життя краще, ніж смерть!»	2	Максим Беркут
В) «Хвиля його смерті буде й моєю смертю»	3	Захар Беркут
Г) «Раз мати родила, раз і гинути прийдеться»	4	Бурунда-бегадир
	5	Тугар Вовк

2.

А) «Ой на горі та жінці жнуть»	1	Бурлацька
Б) «Ой у степу криниченька»	2	Наймитська
В) «Да йшов козак з Дону»	3	Стрілецька
Г) «Ой матінко-зірко»	4	Козацька
	5	Чумацька

III. Напишіть твір на тему «Доля народу – у його піснях». (12 б)

2 варіант

11 клас

Українська мова

Випишіть слова у дві колонки відповідно до орфограм «Вживання м'якого знака», «Вживання апострофа». Запишіть слова правильно. (5 б.)

Х..юстон, Лавуаз..є, різ..бяр, транс..європейський,брин..чати,Мін..юст, слиз..кість, лл..ю,мезал..янс, к..ювет, барел..єф,різ..кість, ф..юзеляж, кон..юктивіт, перед..ювілейний, монгол..ці, Рив..єра, серм..яга, він..єтка, кан..йон.

2. Розподіліть займенники за розрядами. (5 б.)

Хтозна в який, нічий, всяким, скільки-небудь, собі, у нього, ці, свого, який?, кожен, що.

3. Подані слова російської мови перекладіть українською й поставте наголос. (5 б)

Веретено, отчим, дрова, крапива, кишка, ненависть, новий, простой, решето, коромисло, распоясаться, ремень..

4. Розставте розділові знаки у реченні, виконайте його синтаксичний розбір, визначте вид кожного члена речення. (8 б)

Мова це універсальний засіб вираження внутрішнього світу індивіда це засіб пізнання світу формування думки вона першоелемент культури.

5. Побудуйте із запропонованими словами словосполучення. Щоб показати відмінність між лексичним значенням слів. (10)

Модерний/модерністський, прозаїчний/прозовий, віршований/віршовий, стилізований/стилістичний, трагедійний/ трагічний.

6. Напишіть твір-роздум дискусійного характеру (обсягом до двох сторінок) на одну із запропонованих тем, використовуючи як аргументи приклади з художньої літератури. (12 б)

- «Людина не вічна на цій землі, а діла, які вона залишає по собі, - ото корінь життя людського...» (Іван Цюпа)
- «Рідний край щиріше любити навчає розлука» (Леся Українка)
- «Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок.
Є тисячі ланів, але один лиш мій» (Василь Симоненко)

Українська література

Бліц-опитування (15 б)

Перепишіть умову перших двох завдань бліц-опитування і виконайте їх. Дайте лаконічні відповіді на решту запитань .

1. Поєднайте розташовані у двох колонках прізвища письменників та їх псевдоніми

Іван Нечуй-Левицький	Фітільов
Іван Карпенко-Карий	Рудченко
Панас Мирний	Косач
Леся Українка	Очерет
Василь Барка	Губенко
Остап Вишня	Тобілевич
Микола Хвильовий	Левицький

2. Поєднайте розташовані у двох колонках прізвища письменників та назви населених пунктів, у яких вони народилися

Остап Вишня	Архангород
Микола Хвильовий	Нагуєвичі
Іван Франко	Тростянець
Леся Українка	хутір Чечва
Євген Маланюк	Новоград-Волинський

3. Хто назвав Україну «степовою Елладою»?

4. Кого називають «гроном п'ятірним нездоланих співців» ?

5. Про кого так сказав В.Коряк: «Сам хвилюється і нас усіх хвилює, п'янить і непокоїть, дратує, знесилює і полонить, аскет і фанатик, жорстокий до себе і до інших, хворобливо вразливий і гордий...»

Із погляду теоретика літератури (всього 10 б)
Розкрийте зміст тверджень з теорії літератури

6.Еволюція жанру новели в українській літературі (за творчістю Коцюбинського, Стефаніка, Миколи Хвильового)

7.Засоби творення комічного (на прикладі творчості Остапа Вишні)

У лабораторії дослідника літератури (10 б)

Проаналізуйте поезію Євгена Маланюка «Сучасники»

10 клас

Українська мова

1. Напишіть твір-міркування « Що може об'єднати нашу країну?» (До двох сторінок) (12 б)
2. Утворіть складні слова, частиною яких є числівник.
90 кілограмів, 30 діб, 40 хвилин, 70 мільярдів, 80 тонн, 500кілометрів, 50 років, 60 метрів, 2 поверхи, 25 років. (5 б)
3. Відредагуйте текст (5 б)

Мова є явищем відносностабільним. Для мовців вона на протязі всього життя здається незміною. Однак не можна не помітити, що давньоукраїнська мова епохи Русі – України і сучасна українська мова помітно різняться. Поступові кількісні зміни в мові протягом століть зумовили якісні зміни, причому такі. Що сучасному мовцеві важко зрозуміти давні тексти. Отже мова це одночасно і жива діяльність і продукт минулого. Відповідно в мовознавстві розрізняють стан мови та розвиток мови. Існує два підходи до вивчення мови вивчення мови на певному часовому зрізі, та вивчення мови в її історичному розвитку на протязі тривалого часу. (М. Кочерган « Вступ до мовознавства)

Поясніть, чому:

А) у словах **проміння, знання** відбувається подовження приголосних, а в слові **гусеня** не відбувається?

Б) у словах **миттю, річчю** – приголосні подовжуються, а в слові **честю, скатертю** – ні?

В)у словах **неньці, Люсьці** ставимо Ъ, а в слові **галці, Парасці** – не ставимо?

Г) слова **знань, століть, знярядь** пишуться з ь на кінці, а слова **облич, сторіч, роздоріж** – без ь?

Ґ) у словах **підв'язати,в'якати, з'явитися, черв'як** пишемо апостроф, а в словах **свято, дзвякнути, дзявкнути, морквяний** – не пишемо?

Д) у словах **Шиллер, Цицерон, дизель, Вашингтон** після букв, що входять у «дев'ятку » перед приголосним пишеться буква **и**, а в словах **Грім, Діккенс, Кіплінг** за цих же умов – буква **і**? (6 б)

5. Затранскрибуйте слова: *зжувати, зшити, кішці, дит'ясла, Запоріжжя, зчищається, кігті, якби, повість, президентський.* (5 б.)

1. Напишіть твір на тему «Українська ментальність на прикладі родини Омелька Кайдаша» (12 б.)

2. Відтворіть родовід Галі з роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (4 б)

3. Установіть відповідність

Художні засоби

1. порівняння
2. епітет
3. оксиморон
4. алегорія

Приклади

- А). Чому ліси чекають мене знову,
На щит піднявши сонце і зорю.
- Б). Весна прийшла, завітчана і мила,
І руки лагідно до мене простягла.
- В). Грає кобзар, виспіває,
Аж лихо сміється.
- Г). Людина нібито не літає..
А крила має,
А крила має!
- Ґ). Ця дівчина... Обличчя, як з ікон.
А ви її збираєтесь карати?! (4 б)

4. Зробіть ідейно-художній аналіз поезії

Ніч. Тиша. І на клавіші рука.
Тиша митця співає стоголосо.
Митець мелодію напружено шука,
Черпаючи в своїм дитинстві босім.
Уже значки з'явилися на папері,
Мов ластівки на телеграфнім дроті.
І звуки чарівні, мов гімн небесній сфері,
Народжуються щирі в сьомім поті.
Так є постійно. День летить за днем,
Долаючи душі людської скнарість.
Він в пошуках нових музичних тем
Дарує молодість, поборюючи старість.
Хай муза буде завше із митцем,
Допомага йому здолати болі.
А музика його, як серця щем,
Завжди присутня буде в нашій долі. (В. Зикий) (10 б)

8 клас

I. Виконати тестові завдання

1. Апостроф ставиться в усіх словах рядка
- а. пів..яблука, марнослів..я, скип..ятити, без..ініціативний
 - б. львів..янин, підрум..янений, з..являтися, ф..юзеляж
 - в. подвір..я, пан..європейський, р..яжанка, трав..янистий
 - г. торф..яний, між..ярусний, кон..юнктура, дев..яносто
 - д. Лук..яненко, Св..ятослав, Мар..яна, Карп..юк
2. Частка *НЕ* пишеться РАЗОМ з усіма словами рядка

а. не/виконане завдання; не/скошена трава; не/розв'язана задача
б. не/прочитана книга; хата ще не/побілена; стіни не/фарбовані, а лаковані
в. не/вишитий рушник; слова, ще нікому не/сказані; не/довантажена машина
г. не/доспівані пісні; квіти ніким не/зірвані; не/доплетений кошик

3. Неправильно визначено значення фразеологічного звороту

а. надути губи – образитись, виявити невдоволення
б. спустити на землю – змусити когось не втрачати почуття реальності
в. рильце в пушку – про когось привітного й лагідного
г. черв'ячок точить – непокоять тяжкі, гнітючі роздуми

4. Правильно утворено всі імена по батькові в рядку

а. Юрійович, Петрівна, Валерієвич
б. В'ячеславівна, Євгенович, Кузьмич
в. Святославович, Матвійович, Ігоревна
г. Іванівна, Іллінічна, Геннадійович
д. Арсенівна, Яківович, Романівна

5. Разом треба писати всі прислівники рядка

а. без/вісти, в/серйоз, до/речі, на/вскіс
б. у/розтіч, від/давна, без/перестанку, у/брід
в. за/багато, до/вкруги, до/вподоби, на/впростець
г. по/двоє, по/декуди, на/весні, у/досвіта
д. с/піднизу, на/прокат, на/жаль, в/суціль

6. Формами дієслова є всі слова рядка

а. крикніть, кричиш, крикливий, покрикувати
б. переходячи, переходив би, перехідний, переходьте
в. перемігши, перемогти, переможний, переможено
г. учити, навчивши, уч.е ний, учіться
д. запечений, запік би, запікаючи, запікся

7. Допущено помилку в правописі особових закінчень дієслів у рядку

а. колишемо, хочуть
б. бачать, бажаєш
в. біжимо, бродиш
г. коляться, спізнися
д. клеїмо, стоїмо

8. Усі службові слова є прийменниками в рядку

а. попід горами, переді мною, назустріч вітру
б. перед редакцією, хай знають, навколо стадіону
в. залежно від обставин, поміж травами, лише сьогодні
г. на світанку, виконала ж таки, з-поміж друзів

9. Граматичну норму на позначення часу порушено в словосполученні

а. рівно о першій
б. десять хвилин по шостій
в. пів на десяту
г. сім годин двадцять хвилин
д. за двадцять п'ята

10. Потребує редагування речення

а. Готуючись до екзаменів, студенти відвідують наукові бібліотеки.
б. Трохи підрісши, хлопець почав розпитувати про важку долю батька.
в. Милуючись лісовими краєвидами з вікна вагона, у мене виникали спогади дитинства.
г. Читаю п'єсу, звертаючи увагу на ремарки.

II. З-поміж запропонованих виберіть речення зі складеним дієслівним присудком і вкажіть їх номери.

1. Шипшина важко віддає плоди. 2. З хвилини на хвилину можуть бути поранені. 3. Брат став дизайнером. 4. У нас був дід дуже схожий на Бога. 5. Я менш за все схильний проповідувати благодущність. 6. Жваво заходився Семен ставити хату. 7. Будуть вишні, акації й клени

привітно шуміти.8. Важко дихає кінь, вибивається з останніх сил. 9.Усі ми прагнемо красу природи осягнути. 10.Хай кожен із вас поміркує. 11. Друзі будуть відпочивати.12. Сотні птахів почали співати.13. Батько з сином закінчили сіяти. 14.Вона сиділа склавши руки. (6 б.)

III. Виконайте завдання з культури мовлення

1.Запропонуйте своєму приятелю з-за кордону, який вивчає українську мову, три варіанти поширених звертань до незнайомої людини. (3б)

2.Запишіть по три стійких звороти, що вживаються для прощання, вдячності. (3 б)

3. Відредагуйте словосполучення: учитися музиці, зв'язати порукам і ногам, книжка на англійській мові; називати по імені; звернутися по адресі; дорожчий золота.(3 б)

4.Перекладіть українською мовою

Язык следует изучать, внимательно вслушиваясь в речь, отбирая и запоминая при этом отдельные слова и грамматические формы, целые словосочетания и предложения. (3б)

IV.Творча робота (12 б)

Перепишіть текст, доповнивши зазначеними описами у художньому стилі.

(Кожен опис -3-5 речень)

Край води стояла на камінцях козацька зброя й лежала одежа. Заклопотані купанням коней козаки й не помітили, як на березі з'явився на коні полковник Сашко Шостак.

Полковник був... (опис зовнішності)

Кінь під полковником... (опис тварини)

Вершинок рушив уздовж річки, оглядаючи своє роздягнене й стомлене військо. Берег ... (опис природи)

Література

I.Дайте коротку лаконічну відповідь на питання:

1.Що таке літопис? (1б)

2.Що таке дума? (1б)

3.Наведіть приклади історичних пісень (не менше 3) (1б)

4.Назвати пісні Марусі Чурай (не менше 4). (1 бал)

5.Назвати українських перекладачів «Слова про похід Ігорів». Чим переклад відрізняється від переспіву? (2 бали)

6. Які язичницькі боги і божества згадано у «Слові...»? (1 бал)

7.«Слово о полку Ігоревім» у музиці й живописі.(2б.)

Назвіть найвідоміші музичні твори.

Назвіть художників-ілюстраторів слова.

9.Назвати найвідоміших українських кобзарів. (1 бал)

II.Аналіз художнього тексту

Ліна Костенко

Мене із малку люблять всі дерева,
і розуміє бузиновий Пан,
чому верба, від крапель кришталева,
мені сказала: «Здрастуй!» – крізь туман.
Чому ліси чекають мене знову,
на щит піднявши сонце і зорю.
Я їх люблю, я знаю їхню мову.
Я з ними теж мовчанням говорю.

1.За родовою ознакою цей твір

А ліричний

- Б епічний
- В ліро-епічний
- Г драматичний

2. У вірші «Мене ізмалку люблять всі дерева» поєднано всі види лірики, КРІМ

- А особистої
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської

3. У другому рядку вірша використано

- А метафору
- Б епітет
- В оксиморон
- Г тавтологію

4. Твір написано віршовим розміром

- А ямбом
- Б хореем
- В амфібрахієм
- Г анапестом

5. У вірші звучать усі мотиви, КРІМ

- А любові до природи
- Б гармонії людини й природи
- В екології
- Г спілкування ліричного героя з природою

7 клас

Українська мова

1. Напишіть твір-мініатюру з елементами опису на тему «Складу букет улюбленій людині» (12 б.)

2. Запишіть слова правильно :*хто/зна/на/кому, аби/який, з/де/ким, ані/чий, де/котрий, будь/хто, казна/з/ким, ні/скільки, ні/до/чого, аби/скільки.* (5 б)

3. Відредагуйте слова та словосполучення: *любимий письменник, заключні заняття, не дивлячись на погоду, два зошита, шестидесятирічний.*(5 б)

4. Поясніть значення слів: *віртуальний, буриштиновий, антропология, амулет, екслібрис.*(5 б.)

5. Провідмініяйте кількісний числівник *шістсот п'ятдесят сім*, вказавши паралельні форми. (5 б)

Українська література

1. Напишіть твір на тему «*Народна пісня в житті українців*» (12б)

2. Дайте письмові відповіді на питання :

А. Напишіть визначення коломийки. (3б)

Б. Складіть власну коломийку про книгу чи про школу.(5б)

В. Назвіть складові сюжету. (3б)

Г. Поясніть складові сюжету на прикладі повісті І.Я. Франка «Захар Беркут» (5 б)

Ґ. Напишіть псевдоніми І.Франка. (3 б)

3 варіант

Завдання для олімпіади з української мови (8 клас)

1. Позначте рядок, у якому всі слова записані за алфавітом:

а) безпрецедентний, безпринципний, безпаспортний, безоплатний, безперестанку;

б) безсилля, безсловесний, безсуб'єктний, безсумнівний, безсюжетний;

в) безталанний, безугавний, безпристрасний, безупинний, безформний.

2. До другої відміни належать іменники:

а) чоловічого роду з нульовим закінченням і закінченням **-о** та середнього роду із закінченням **-о, -е**;

б) чоловічого, жіночого і подвійного роду із закінченням **-а, -я**;

в) середнього роду із закінченням **-а, -я**, які при відмінюванні набувають суфікс **-ат** або **-ен**.

3. Позначте рядок, у якому всі подані прийменники є складними:

а) за рахунок, на предмет, за винятком, задля, над;

б) посеред, поміж, з-попід, заради, поза, з-попід;

в) у порівнянні, на чолі, з приводу, через, під, при.

4. Додаток у реченні найчастіше виражається:

а) іменником у називному відмінку;

б) іменником у непрямих відмінках;

в) будь-якою частиною мови, вжитою в значенні іменника.

5. Позначте рядок, у якому правильно тлумачиться значення фразеологізму «Спрямовувати на правильну дорогу»:

- а) Дбайливо доглядати;
- б) Наставляти;
- в) Бути вірним у дружбі.

6. Визначте, у якому рядку всі слова з часткою не пишуться окремо:

- а) не / вміючи, не / дооцінюючи, не / добачаючи;
- б) не / зупиняючись, не / чекаючи, не / подолавши;
- в) не / питаючи, не / тікаючи, не / здужаючи;
- г) не / вгаваючи, не / дочуваючи, не / хитруючи.

7. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без апострофа:

- а) з...їжджаючи, В...ячеслав, безвітр...яний, в...язь, трав...янистий;
- б) пів...ями, буд...як, торф...янистий, моркв...яний, валер...янка;
- в) кур...йозний, медв...яний...тьм...яно, грав...юра, духм...яний.

8. Букву г правильно вжито в таких словах:

- а) гатунок, гедзь, глотка, глузд, глум, гомоніти;
- б) грам, госпіталь, ґрунт, гудзик, гуля, горельєф;
- в) газда, ганок, гатунок, гедзь, ґрунт, гудзик, гуля;
- г) горіх, горлиця, горня, глузд, глум, гомоніти.

9. У якому рядку подано правильні форми родового відмінка множини:

- а) болгарів, вівсів, дуплів, перів, днів (дно), матерів, плеч, деревці, вилів;
- б) болгар, овсів, дупл, пер, ден (дно), матерів, плеч, деревець, вил;
- в) болгар, вівсів, дупел, пер, ден (дно), матерів, плечей, деревець, вил;
- г) болгар, овесів, дупел, пер, ден (дно), матерів, плеч, деревець, вил.

10. Прочитайте речення, письмово виконайте подані після них завдання.

Людина, що знехтувала добром інших, зневажила його в собі. Вона просто нещаслива... (Гр. Тютюнник)

- Над кожним словом надпишіть, якою частиною мови воно є, підкреслити головні й другорядні члени речення.
- Зробіть аналіз за будовою слова ЗНЕХТУВАЛА
- Запишіть фонетичну транскрипцію слова НЕЩАСЛИВА

11. Спишіть, вставивши букви та знявши риску. Розставте розділові знаки та поясніть їх уживання

Оба/б..ч старої груш.. ..ховавшись за/те густе листя сором..язливо в..з..рали ні/ким не/п..лохані голівки чорто/полоху. За/те мал..ви пр..крашаюч.. ст..жину не/займаною красою ні/скільки не/сором..лися людс..кого ока. М..кола не/знав ні/зві..ки він родом ні/скільки йому літ ні/про/що думали його не/р..зважні батьки пускаюч.. в/світ свою д..тину.

12. Утворіть прикметники та запишіть їх складними словами.

2 поверхи, дитячі ясла, 7 разів, 3 ядра, 1000000 голосів, 125 кілометрів.

13. Поясніть, чому закінчення в поданих парах дієсловах пишуться по-різному.

Застелиш – застелеш, волочиш – волочеш, хропиш – хропеш, гуркотиш – гуркочеш, свистиш – свищеш, ростиш – ростеш.

14. Спишіть, вставивши пропущені букви. Визначте спосіб зв'язку слів у кожному словосполученні.

Бл..скуч..х усп..хів, ближн..ми сте..ками, блукаюч.. вогн..ки, блукаюч.. довго, виконуюч..й обов..язки, всеп..р..м..гаюч..й весні, зн..м..гаюч..й боєць, зн..м..г..юч.. бійці, ідуч.. вгору, завм..раюч..ми звуками.

15. З кожним із поданих слів складіть пари речень так, щоб в одному реченні слово було вжито в прямому значенні, а в другому – в переносному.

Сталевий, гострий, теплий, ведмежий.

16. Речення розподіліть за видами: 1 - односкладне означено-особове; 2 - односкладне неозначено-особове; 3 - односкладне називне; 4 - двоскладне неповне із пропущеним підметом; 5 - двоскладне неповне із пропущеним присудком; 6 - двоскладне повне зі складеним іменним присудком. У кожному реченні підкресліть граматичну основу.

Небо глибоке, прозоре, блакитне (М.Івченко).

Вже де-не-де й димок із димаря (Л.Костенко).

Іду і мрію про щось (М.Йогансен).

Зимовий вечір. Тиша (П.Тичина).

Мене везуть у царство трав, річок і таємничих озер (О. Довженко).

Старі люди говорили, що давно не пам'ятають такої теплої осені.

17. Чи належить до IV відміни іменників слово *ягнятко*?

18. З наведених слів побудуйте словотворчі ланцюжки.

Водяник, вода, водяний; школа, школяр, шкільний; відмінниця, відмінний, відмінник; вчити, вчителька, вчитель; літератор, літературний, література .

19. Запишіть слова у дві колонки: 1) які пишуться через дефіс; 2) які пишуться разом.

Унтер/офіцер, вакуум/апарат, само/хід, округло/яйце/подібний, вербо/ліз, кисло/солодкий, овоче/сховище, єдино/початок, олійниково/слобідський, м'ясо/молочний, право/бережний, південно/східний, олійно/екстракційний, віце/президент, воле/любний, індо/китайський, радіо/фізичний, світло/водо/лікування, історико/культурний, їдальня/зимівниця.

20. Відредагуйте подані словосполучення.

Дотримати слово, опанувати професію, зазнати невдачу, зрадити принципам, називати по імені, відправити по пошті, заходи щодо поліпшення, сталося із-за недбальства, один раз в місяць, ввести до складу.

21. Напишіть твір-роздум на тему «Наймізерніше щастя в житті – багатство, найбільше – мудрість» (Г.Лессинг). Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі докази, які найкраще аргументуватимуть ваші міркування. Проілюструйте ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, який допомагає розкрити проблему, наведіть цитату із твору тощо), історичні факти або випадки з життя.

22. Розгорніть подану цитату в роздум. «Людину і людство створило слово. Ми всі діти слова – від колискової пісні, від зародку цивілізації». (В. Радчук)

23. Запитання і завдання: відповідайте і виконуйте, додержуючи чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

- Утворіть словосполучення, замінюючи іменники прикметниками. (Софія) собор, (Софіївка) парк, (Ніцца) кінофестиваль, (Золотоноша) школа,

(Свірж) замок, Лейпциг (університет), (Калуш) завод, Нью-Йорк (хмарочос).

- Поясніть різницю у значенні слів мимохідь – мимохить.
- Запишіть числівники словами: виступили перед 7492 виборцями, бюлетені роздали 7492 виборцям.
- Розкрийте значення фразеологізмів і до кожного з них доберіть

2. Розкрийте значення фразеологізмів та доберіть до них фразеологізми-синоніми (6 балів):

до сьомого поту, страшків син, за тридев'ять земель.

фразеологізм-синонім.

Брати на решето когось -

Пройти крізь сито й решето –

- Доберіть українські синоніми – відповідники до слів: інтелект, гіпотеза, автономія, генеза, прогрес, оптимальний.
- Які якісні прикметники не мають ступенів порівняння?
- Яку синтаксичну функцію виконує інфінітив у реченнях у поданих реченнях:

А) Не треба правду говорить цвітасто.

Б) Його вчили говорити правду.

В) Уміння говорити правду – риса шляхетної людини.

- Відредагуйте речення.

А) Ми підготували вітальний адрес на столяревий ювілей.

Б) На майдані біля пам'ятника Т. Шевченка зібралися студенти і львів'яни.

В) Він все ще холостяк.

Г) Ми продали біля сто двадцять п'ять кілограм цукру і двадцять дві літри меду.

8 клас

Завдання з української мови

1. Випишіть словосполучення, розберіть їх за будовою – 6 б.

Учні та вчителі, три перші парти, співати весело пісню, сушити голову, близько третьої, скарбниця народної мудрості, дерево росте, якнайбільш цікавий, сушити хутро, будемо працювати, бажання вчитися на відмінно, хай заходить.

3. Доберіть українські синоніми до слів (6 балів):

аеропорт, апатія, еволюція, метод, овації, оратор.

4. Спишіть речення, розставляючи пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір (характеристика речення, члени речення, частини мови) – 10 б.

Широкою долиною звиваючись між двома рядками розложистих гір тихо тече по Васильківщині невеличка річка Роставиця

5. Уявіть, що у вашу школу приїхали ваші ровесники з іншого регіону. Вони збираються на екскурсію. Які історичні місця ви запропонували б відвідати у вашому місті чи селі? Використайте речення за метою висловлювання, види тексту: розповідь, опис, роздум. (12 балів)

Усього 40 балів

Завдання з української літератури

1. Літературний диктант (відповідь 1 словом) – 5 б.

- розвиток подій у художньому творі;
- змалювання людей в образах тварин, предметів, явищ;
- великий пісенно-розповідний твір, що виконується речитативом;
- опис природи в художньому творі;
- художній засіб, в основі якого лежить применшення.

2. Дайте коротку відповідь на питання – 10 б.

- Що називають піснею літературного походження?
- Хто така Маруся Чурай?
- Які особливості народних дум?
- Визначте тему народної думи «Маруся Богуславка».
- Визначте проблематику народної думи «Буря на Чорному морі».

3. Визначте художні засоби – 8 б.

Трудно навіть розказати, людський стогін	Пан гуляв у себе в замку,	Розливався
Що за лихо стало в краю, - сумною,	У ярмі стогнали люди,	Всюди хвилюю
Люди мучились, як в пеклі, поета	І здавалось, що довіку,	І в серденьку у
Пан втішався, як у раю. луною...	Ось така неволя буде.	Озивався він

4. Складіть інформаційне гроно до характеристики Ярославни зі «Слова про похід Ігорів» – 5 б

5. Доведіть або спростуйте тезу (1 сторінка) за схемою:

я вважаю, тому що, наприклад, отже

– 12 б.

- Людині XXI століття варто прочитати народні думи.
- Князь Ігор – цілком позитивний герой «Слова про похід Ігорів».

Усього 40 балів

Українська мова

1. 1. Познач речення, у якому між однорідними членами не потрібно ставити кому (розділові знаки пропущено):

- А Працею людина і сильна і красива.
- Б Людина славна не словами а ділами.
- В Господарський хліб не білий але ситний.
- Г У будень чи в неділю лінивому безділля.
- Д На роботі умліває біля миски упріває.

2. В якому реченні з однорідними членами речення ставиться і двокрапка, і тире (розділові знаки пропущено):

- А Все спить ще і небо і зорі безсилі... (П. Тичина);
- Б Усе і небо і перемелене на труху в глибоких коліях дороги сіно і вогкий повів ріки і тривожний крик птиці і невисока росиста отава сповіщало що літо вже здає ключі сумовитій осені. (М. Стельмах);
- В Люблю я прощальну красу вечорів і сині оголені віти і вітру холодного спів. (В. Сосюра);
- Г І барвінком і рутою і рястом квітчає весна землю мов дівчину в зеленому гаї. (Т. Шевченко).

3. Односкладним є таке речення:

- А Лісу без вовка не буває. (Народна творчість);
- Б Не боїться вогонь кочерги. (Народна творчість);
- В Не кожна хмара приносить дощ. (Народна творчість);
- Г Небо глибоке, прозоре, блакитне. (М. Івченко).

4. Називним є речення

- А Нам треба голосу Тараса.
- Б Густа, обважніла від роси тиша.
- В Чорна непроглядна темнота стояла кругом.
- Г З журбою радість обнялись.
- Д Науки не носять за плечима.

5. Визначити складне речення:

- А Душа втомилася від грози і хоче свята.
- Б Скоро вони (птахи) заворушаться, прокинуться і защебечуть.
- В Я на гору круту крем'яную буду камінь важкий підіймать і, несучи вагу ту страшную, буду пісню веселу співать.
- Г Усе іде, але не все минає над берегами вічної ріки.

6. Складносурядним є речення

- А Треба слову ніжності додати, щоб уміло друзів пригортати.
- Б Чого навчився, того за плечима не носити.
- В Уночі була гроза, а ранок видався ясний...
- Г Ти даєш мені сонце погоже, і повітря даєш, і снагу.
- Д Як добре те, що смерті не боюсь я і не питаю, чи не важкий мій хрест.

7. Познач складносурядне речення, між частинами якого не потрібно ставити кому (розділові знаки пропущено):

- А** Оце вже й цвіт осипавсь на калині і стали птаству гори затісні (Є.Титкайло).
Б Шипшина вбралась у коралове намисто і літо бабине вплелось між намистин. (Є.Гуцало).
В Внизу був луг і з нього вітер ніс такі розкішні пахощі. (І.Франко).
Г У мене одразу похололо всередині і нашорошилися вуха (М.Стельмах).
Д Ми на білий світ рвемося повсякдень і повсякчас і живе маленький Моцарт змалку в кожному із нас (В.Шукайло).

8. Укажіть складносурядне речення, у якому ставиться тире:

- А** Кожна ниточка на рушнику любовно заплетена і з того вирізування просвічувалося лапасте дубове гілля.
Б Господар лежить і все лежить.
В На хвилях перешіптувалися, шерехтіли крижини і кожна з них неслав далечінь шматки украденого щастя.
Г Повернувшись до батьківської хати, я надумав на місці старого саду посадити новий, та тямущі у садівництві люди розраляли.

9. Укажіть –

- речення з відокремленою прикладкою (2б.)
- речення з порівняльним зворотом у ролі присудка (2б.)

А Школа – як неспокійний, гомінкий вулик: гуде, шумить, сповнений дитячим галасом.

Б Життя – як ріка.

В Що нами зроблено – то буде увіковічено, як правда, і святиня, і закон.

Г Усе своє свідоме життя Іван Сірко провів на війні і, як справжній патріот, присвятив його боротьбі за волю вітчизни.

г Як справжній митець, Галина Кальченко вміла захоплюватись, природною була її велика схвильованість перед виявами людської мужності.

(9 балів)

10. Установіть відповідність між складносурядними реченнями і смисловими зв'язками між частинами

Складносурядні речення	Смислові зв'язки
1 З золотих крил посипались огняні іскри, впали на ярий кришталевий лист, і лист ще краще задзвенів і заспівав укупі з птицею.	А зіставлення дій і явищ
2 То сонце вигляне, то знову туча, і блискавка, і дощ...	Б перелік фактів, що чергуються
3 Село лежало в зеленому вибалку, а по горбах чорніли поля.	В причинно-наслідковість
4 Я прислухаюсь. Найменший шелест або стук – і моє серце падає, завмирає.	Г послідовність дій і явищ
	Д раптова зміна подій

(2 бали)

11. Знайдіть відповідність між фразеологізмами та їх тлумаченнями

Фразеологізми	Тлумачення
1 викладати карти	А вигравати Б змагатися В розповідати, нічого не приховуючи Г бути необачним Д брехати
2 відвести душу	А замилюватися Б стомитися В померти Г довіритися Д сповідатися
3 замазати рота	А нагодувати Б змусити замовкнути В нафарбувати Г підлеститися до когось Д побити
4 кадити фіміям	А уникати покарання Б ошукувати когось В вихваляти кого-небудь Г замітати сліди злочину Д скаржитись на когось

(4 бали)

II. 1. Напишіть цифри словами, поясніть особливості відмінювання числівників.

1. Від 293 відняти 39.
2. До 285 додати 76.
3. Сума дорівнює 22354

(3 бали)

2. Відредагувати речення.

1. Триває підписка на обласні видання, газети та журнали.
2. Довідки злюбих питань можна отримати після п'ятнадцяти годин.
3. Біля семидесяти відсотків учнів користуються нетом.
4. Студент своїми руками відремонтував свій комп'ютер.
5. Софіївський собор – архітектурне чудо XI століття.

(5 балів)

3. Розставте розділові знаки, зробіть повний синтаксичний розбір речення
(вказіть частини мови, підкресліть усі члени речення)

Забрівши у хащі закутаний у вітер
Накритий небом і обмотаний піснями
Лежу мов мудрий ліс під папороті квітом
І стигну і холону й твердну в білий камінь.

(Б. Антонич)

(5 балів)

5. Напишіть твір-розповідь, використовуючи односкладне речення, речення з однорідними членами, просте речення з відокремленими членами, складносурядне речення.

«Людина, якою я захоплююсь»

(12 балів)

Загальна кількість балів – 40 .

Література

1. Предметом дослідження і зображення в мистецтві є

- А естетичні ідеали автора
- Б страждання поневоленого люду
- В історичні події
- Г навколишній світ у сприйнятті людини
- Д творчість митця

2. Сюжет казки про Кирила Кожум'яку є в тексті

- А Києво-Печерського патерика
- Б збірника казок В. Гнатюка
- В «Повісті минулих літ»
- Г Біблії
- Д Велесової книги

3. Кобзарем ХІХ ст. є

- А Остап Вересай
- Б Михайло Максимович
- В Іван Кравченко
- Г Василь Литвин
- Д Тарас Шевченко

4. Запровадження християнства пов'язане з іменем руського князя

- А Володимира Мономаха
- Б Святослава
- В Ярослава Мудрого
- Г Ігоря Святославича
- Д Володимира Великого

5. Прочитайте уривок з родинно-побутової пісні «Світи, світи, місяченьку...»:

*Я до тебе більше не прийду,
нехай хтось інший йде,
Єсть у мене друга дівчина,
вона на мене жде.*

Цей вірш написано віршовим розміром

- А п'ятистопним ямбом
- Б п'ятистопним хореем
- В чотиристопним анапестом
- Г чотиристопним дактилем
- Д чотиристопним амфібрахієм

6. Прочитайте уривок з пісні «За городом качки пливуть»:

Вбогі дівки заміж ідуть

*З чорними бровами,
А багаті дівки сидять
З кіньми та волами.*

У цих рядках використано

- А** антитезу
- Б** гіперболу
- В** епітет
- Г** анафору
- Д** персоніфікацію

7. Книжна література на українсько-руських землях з'явилася

- А** у часи татаро-монгольського іга
- Б** разом із запровадженням християнства на Русі
- В** у XVIII ст.
- Г** у I ст. до нашої ери
- Д** за часів правління Володимира Мономаха

8. Провідним мотивом козацьких літописів є

- А** глибокий сум з приводу княжих чвар
- Б** звияги січового козацтва
- В** гетьмансько-старшинські усобиці
- Г** духовне життя міщан та селян

9. Прочитай уривок із вірша Г. Сковороди «Всякому місту – звичай і права»

Знаю, що смерть – як коса замашна,
навіть царя не обійде вона.
Байдуже смерті, мужик то чи цар, –
все пожере, як солону пожар.
Хто ж бо зневажить страшну її сталь?
Той, в кого совість, як чистий кришталь...

У цих рядках

- А** совість і мудрість протиставлені багатству й знатності
- Б** смерть забере будь-кого, хто зневажить страшну її сталь
- В** совість і мудрість піднесені над усім дріб'язковим, буденним, нікчемним +
- Г** мудрість властива передусім царю
- Д** совість властива тільки „мужику”
- Е** чиста совість не боїться смерті, перемагає її

10. Які проблеми порушено в оповіданні про Прохора-чорноризця

- А** батьки й діти
- Б** керівник і народ
- В** красиве й корисне
- Г** кохання й ненависть
- Д** вічне й тимчасове

Е гроші й вигода

11. Правильними є твердження

А найдавнішими є балади з міфологічними мотивами

Б балада належить до епічних народних жанрів

В символіка в баладах пов'язана переважно з природою

Г корінь слова «балада» означає прославлення, захоплення

Д балада як літературний жанр зародилася в XII – XIII ст.

Е баладам властива простота викладу, строга форма, територіальний принцип

12. До біблійних легенд Старого Заповіту належать

А легенда про Мойсея

Б притча про блудного сина

В Нагірна проповідь Ісуса Христа

Г легенда про пісню

Д притча про сіяча

Е легенда про Вавилонську вежу

(12 балів)

13. Установіть відповідність між періодами розвитку літератури та їх послідовністю

<i>Періоди розвитку</i>	<i>Послідовність</i>
1 новітня українська література	А XI – XIII ст.
2 нова українська література	Б к. XIX – XX ст.
3 давня українська література	В к. XVIII ст. – XIX ст.
4 прадавня література	Г період до XI ст. Д I ст. до н. е.

14 . Установіть відповідність між терміном та його визначенням

<i>Термін</i>	<i>Визначення</i>
1 балада	А великий народний віршований твір героїчного змісту, який виконують речитативом у супроводі кобзи, бандури чи ліри Б назва збірки життєписів пустельників і ченців якогось одного монастиря, краю або певної громади В короткий влучний вислів морально-узагальної думки, вираженої в стислій, художньо виразній формі Г віршований твір казково-фантастичного, легендарно-історичного чи героїчного змісту з драматично напруженим сюжетом і сумним звучанням Д повчальне алегоричне оповідання філософсько-етичного змісту
2 притча	
3 сентенція	
4 патерик	

15. Установіть відповідність між жанром і твором

<i>Жанр</i>	<i>Твір</i>
1 родинно-побутова пісня	А «Козака несуть»
2 балада	Б про створення світу
3 оповідання	В «Цвіте терен, цвіте терен»
4 літопис	Г «Про Прохора чорноризця»
	Д «Повість минулих літ»

16. Установіть відповідність між ключовими словами і їх поняттями за змістом (за родинно-побутовими піснями):

<i>Ключові слова</i>	<i>Смислові поняття</i>
1 «Місяць на небі, зіроньки сяють»	А історія зустрічі двох закоханих
2 «Цвіте терен, цвіте терен»	Б матір визначає долю своєї дитини
3 «Сонце низенько, вечір близенько»	В життя двох закоханих
4 «За городом качки пливуть»	Г вибір коханого нав'язаний матір'ю
	Д нарікання на зрадливого коханого

17. Установіть відповідність між назвою твору та датою його написання

<i>Назва твору</i>	<i>Тема</i>
1 Остромирове євангеліє	А 988 р.
2 Ізборники Святослава	Б 1113 р.
3 «Повість минулих літ»	В 1214 р.
4 Києво-Печерський патерик	Г 1073, 1076 рр.
	Д 1056-1057 рр.

II. 1. Поясніть значення поданих нижче літературознавчих термінів. Наведіть приклади (6 балів):

- Силабічне віршування – ...
- літературний напрям;
- афоризм.

2. Дайте відповідь на одне з питань за вибором (5 балів):

- Роль козацьких літописів у відтворенні історичного минулого України.
- Назвіть види родинно-побутових пісень. Наведіть приклади.
- Основні етапи весілля та їхній пісенний супровід. Наведіть приклади весільних пісень.

• Завдання з відкритою відповіддю**III. Напишіть твір-роздум на одну із запропонованих тем:**

1. «Книги – мов ріки, які наповнюють увесь світ, це джерела мудрості... Ми ними втішаємось у печалі, вони узда для тіла і душі...» («Повість минулих літ»)

2. Біблія – осердя релігійного життя всіх християн.

(12 балів)

IV. Проаналізуйте поезію за такою схемою (тема та ідея; жанрові особливості; поетичні образи, картини; особливості віршування (рима, римування, віршовий розмір); строфічна будова; особливості лексики, тропи, поетичні фігури, фонічні засоби та їх роль у розкритті авторського задуму).

Між іншим

*Коли я буду навіть сивою,
і життя моє піде мрякою,
а для тебе буду красивою,
а для когось, може, й ніякою.*

*А для когось лихою, впертою,
ще для когось відьмою, коброю.
А між іншим, якщо відверто,
то була я дурною і доброю.*

*Безборонною, несинхронною
ні з теоріями, ні з практиками.
і боліла в мене іронія
всіма ліктиками й галактиками.*

*І не знало міщанське кодро,
коли я захлиналась лихом,
що душа між люди виходила
забинтована білим сміхом.*

*І в житті, як на полі мінному,
я просила в цьому сторіччі
хоч би той магазинний мінімум:
- Люди, будьте взаємно ввічливі! -*

*І якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:
- Так багато на світі горя,
люди, будьте взаємно красивими!*

Л. Костенко

(10 балів)

Загальна кількість балів – 55 .

10 клас

Українська мова

1. Записати речення, розставити розділові знаки, визначити вид.(5 балів)

Я стаю ніби меншим а навколо більшає росте міниться увесь світ і збагачене білими хмарами небо і одноногі скрипучі журавлі що нікуди не полетять і поламани веселим зеленим мохом стріхи і блакитнава діброва під селом і чорнотіла туманцем підволохачена земля що пробивалася з-під снігу. (М.Стельмах).

2. Утворіть складні слова, частиною яких є числівник. (2 бали)

90 кілограмів, 40 хвилин, 80 тон, 50 років.

3. Запишіть українські відповідники слів іншомовного походження. (3 бали)

Унітарний, стабільний, фотографія.

4. Установіть відповідність між фразеологічними синонімами. (4 бали)

- 1.Пашіти вогнем.
2. Показати очі.
3. Попастися на слизьке.
- 4.Приставати реп 'яхом.

- А. Наступати на горло
- Б. По самі вуха.
- В. Вистромивши носа.
- Г. Липнути як муха в мед.
- Ґ. Пекти раків

5. Визначити рід іменників: путь, біль, староста, Міссурі, кольрабі, колибри.
(6 балів)

6. Розкрийте значення вислову Г.Сковороди «Щастя твоє в тобі самому: пізнавши себе, пізнаєш усе, а не пізнаєш себе, ходитимеш у темряві». (10 балів)

Всього 30 балів

Українська література

1. За псевдонімами письменників назвіть їхні справжні прізвища і імена
(5 балів)

Марко Вовчок, Панас Мирний, Іван Нечуй-Левицький, Олена Пчілка, Леся Українка.

2. Наведіть приклади (не менше 5) прислів'їв з роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (5 балів)

3. Назвіть стильові течії, які вам відомі (не менше 4). (2 бали).

4. Наведіть приклади висловлювань відомих людей про творчість вивчених вами письменників (не менше 3). (3 бали)

5. Продемонструйте свої знання з теми «Трискладові віршові розміри», представивши теоретичні відомості і приклади у вигляді таблиці. (5 балів).

Всього 20 балів

